

Gabriela Mádrová: Literární a kulturní osobnosti spojené s městem Târgoviște
(Ústav románských studií FFUK, 2010)

Na některých diplomových pracích je patrné, že jejich téma zadal učitel studentovi na poslední chvíli a student práci bez valného nadšení a ve spěchu sepsal a nakonec i obhájil. Opačný pól představují takové práce, u nichž je na první pohled zřetelné diplomantovo zaujetí zvolenou tematikou, jeho snaha dopátrat se všech pramenů a z materiálů často dlouhodobě a pracně obstarávaných vytvořit smysluplný celek. S potěšením konstatuji, že předkládaná diplomová práce patří nepochybně do této druhé kategorie. Podnět, který přivedl Gabrielu Mádrovou k volbě tématu, byl citového rázu (viz „Úvod“), rozvinul se však do seriózního badatelského zájmu o určitý výsek dějin rumunské literatury, tj. osobnosti a díla spjatá s městem Târgoviște, někdejší sídlem valašských knížat a místem se silnými kulturními tradicemi i živým literárním děním v současnosti. Díky tomuto zaměření se předložená diplomová práce může pochlubit jedním prvenstvím: na pražské rumunistice je prvním literárněvědným pojednáním založeným na zkoumání literárních jevů z regionálního hlediska. V této souvislosti stojí za zmínku, že v posledních letech lze v Rumunsku zaznamenat zvýšený zájem o „literární geografii“, tedy o literární historii spjatou s určitými regiony a lokalitami; dokladem je např. čtyřdílná práce Cornela Ungureana *Geografia literaturii române, azi*.

Diplomantka zahrnuje do své práce všechny význačné představitele rumunského písemnictví, v jejichž biografii nacházíme vazby na valašskou metropoli. Její seznam začínající Neagoem Basarabem a končící dnešními debutanty je prakticky exhaustivní, nebereme-li v úvahu druhořadé spisovatele a publicisty, jejichž význam se omezuje na župu Dâmbovița. Autoři jsou (až na zdůvodněné výjimky) seřazeni v chronologickém pořadí podle data narození, což čtenáři umožňuje konfrontovat diachronní linii ve zvoleném regionu s celkovým vývojem rumunské literatury od 16. století do současnosti.

Těžištěm předkládané práce jsou monografické kapitoly, v nichž diplomantka seznamuje s biografií a bibliografií jednotlivých autorů. Životopis je často podrobný, zahrnující informace o rodinném prostředí a studiích, o spisovatelských, kulturních a odborných aktivitách dotyčné osobnosti. Po něm následuje soupis jednotlivých děl, jejich stručný obsah a charakteristika jednoho vybraného díla. Tvorbu každého autora ilustruje krátká ukázka v originálu a v autorčině pracovním překladu. Takto pojatá práce má značnou hodnotu informativní a popisnou, zvláště proto, že autorka věnovala pozornost jak starému písemnictví, obvykle ze strany studentů opomíjenému, tak současnému literárnímu dění, které ještě není zachyceno v literární historiografii. Na druhé straně nelze nepřipomenout, že cílem práce měly být i rozборы nejvýznamnějších děl (jak sama autorka uvádí v „Úvodu“ a ve „Shrnutí“); ty však byly nahrazeny zběžnou „slovníkovou“ charakteristikou. Pro mne jako vedoucí práce je to důvod k zamyšlení, neboť jsem zřejmě od samého začátku dostatečně nezdůrazňovala nutnost analytického přístupu. Diplomantka, jak vyplývá i z „Bibliografie“, se orientovala víc na sekundární literaturu než na četbu beletrie, a místo vlastních úvah o vybraných dílech převedla do češtiny hodnocení těchto děl z pera G. Călinesca, N. Cartojana, I. Popa aj. V některých případech jsou tyto parafrázy založeny na kalkování rumunského literárněvědného diskursu a působí nečesky.

Po této metodologické výhradě k předkládané práci bych ráda uvedla její přednosti. Patří k nim mimořádný rozsah práce (155 stran), důkladně zpracovaná faktografie (např. přehledy vydání díla v závěru kapitol), korektní překlady ukázek (odmyslíme-li si některá začátečnická pochybení), pečlivá grafická úprava, atraktivní obrazová příloha.

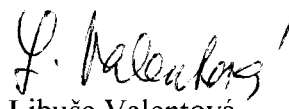
Pokud jde o jazykovou stránku, práce je napsána kultivovanou češtinou, jen občas narušenou gramatickými, pravopisnými či stylistickými prohřešky. Ve větě interpunkci někdy chybí čárka oddělující vloženou větu nebo čárka před výrazy „a tak“, „a přesto“ apod. (s. 2, 7, 13, 18, 23, 33, 34, 40, 86), naopak nadbytečná je čárka po příslovečném určení na začátku věty: zde se projevuje vliv interpunkce v rumunském originále (s. 1, 8, 16, 18, 22). Další pochybení se vyskytují ve tvarech vztažného zájmena „jenž“ (s. 38, 75, 86, 97, 133), ve flexi rumunských, řeckých a francouzských jmen (po knížeti Mihnea Zlý – s. 11, Pătrașca cel Bun – s. 18, Konstantin Porfigenet – s. 13, Plutarchy – s. 25, Tucidide – s. 51, Anacreonem – s. 42, George Sandovové – s. 50, LaMartine – s. 50) a v cizích slovech (přesný datum není znám – s. 23, múza – s. 53, memoralista – s. 54, této onomatopii – s. 88). V rumunských citátech občas chybí diakritika. V pravopisu převažuje současná normy s „î din a“, ale není dodržována důsledně (např. na s. 92 se 4x vyskytuje tvar „Târgoviște“, 5x „Tîrgoviște“). Pro úplnost uvedu ještě několik chyb v překladech z rumuštiny: Ion Ghica v citátu o Târgoviști nemluví o jménu města, nýbrž o jménech osobností (s. 3); „întrebare creștinească“ není „náboženská otázka“, nýbrž „křesťanská“ (s. 4, 6, 18); „Davidovy zpěvy“ jsou správně „žalmy“ (s. 19), „měděné gravury“ jsou „mědirytiny“ (s. 25); „tipologic european“ neznámá „evropský tiskař“ (s. 26); název básně *La râu* znamená *U řeky*, nikoli *V ráji* (s. 42); vztah mezi pojmy „esență“ a „aparență“ je v originálu opačný než v překladu (s. 98); „litere“ v daném kontextu znamená „Facultatea de Litere“, nikoli „literary“ (s. 132); podobně „formare“ znamená životní „formování“, nikoli „tvoření“ (s. 133).

Zmínila jsem se výše o faktografických kladech práce. Na tomto místě uvádím jen několik upřesňujících poznámek. Târgoviște jako hlavní město Valašska lze jen stěží považovat za nejdůležitější centrum Rumunska, přesněji „rumunských zemí“ (s. 2); po rusko-turecké válce 1877-78 byla nezávislost Rumunska uznána sanstefanským mírem v březnu 1878, nikoli dohodou v Londýně v březnu 1877 (s. 8); o Rumunské akademii, založené r. 1866 podle francouzského vzoru, nelze mluvit jako o „Akademii věd“ (s. 19, 45, 49); báseň Gr. Alexandresca *Mormintele – La Drăgășani* se netýká hrobů v klášteře, nýbrž údolí, kde se v r. 1821 odehrála bitva mezi Turky a řeckou Hetairii (s. 70); „klasický rumunský alexandrin“ nemá 15-16 slabik, nýbrž 13-14 (s. 77); Vlahuțova básnická reportáž *România pitorească* je věnována nejen Valašsku, ale i Moldavsku a Dobrudži (s. 83).

Všechny zmíněné nedostatky (včetně překlepů) jistě mohla odstranit závěrečná korektura, ale zdá se, že se na ni z časových důvodů nedostalo. Byla by ovšem nutná v případě eventuálního publikování práce vcelku nebo některé její části.

Přes výše uvedené připomínky jsem přesvědčena, že práce Gabriely Mádrové plně odpovídá nárokům kladeným na absolventskou práci. Domnívám se, že tento první pohled na historii literatury jednoho rumunského regionu by mohl pro autorku znamenat východisko k hlubšímu studiu zvolené tematiky.

V Praze dne 20. 5. 2010

Libuše Valentová,
vedoucí diplomové práce